

Archiv Univerzity Hradec Králové

**VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI ARCHIVU
UNIVERZITY HRADEC KRÁLOVÉ ZA ROK 2008**

Leden 2009

Úvod

Archiv Univerzity Hradec Králové (dále AUHK) je veřejným specializovaným archivem ve smyslu §51 zákona č. 499/2004 Sb. o archivnictví, spisové službě a o změně některých zákonů. Archiv zahájil činnost akreditací, která byla Archivní správou Ministerstva vnitra ČR udělena dne 18. března 2005. Akreditace pro působnost veřejného specializovaného archivu byla udělena na základě akreditačního řízení ve smyslu citovaného zákona.

Personální podmínky archivu ke 31. 12. 2008

Vedoucí (pověřen vedením):	Mgr. Roman Horký (úvazek 1,0)
Samostatný odborný archivář:	Mgr. Petr Grulich, Ph.D. (úvazek 0,1)
Administrativní pracovnice:	Bc. Markéta Česáková (do 29. 2. 2008 - úvazek 1,0) Drahomíra Jenišťová (od 10. 3. 2008 – úvazek 1,0)

Rok 2008 v AUHK poznamenalo, ostatně podobně jako léta předešlá, několik personálních změn. S koncem roku 2007 odešla na mateřskou a posléze rodičovskou dovolenou vedoucí archivu Mgr. Sylva Sklenářová, jejíž povinnosti převzal od ledna 2008 odborný archivář Mgr. Roman Horký. Jako zástup za Mgr. Sklenářovou pracovala již od prosince 2007 v roli administrativní pracovnice Bc. Markéta Česáková, která ovšem odešla na konci února 2008 na vlastní žádost ve zkušební lhůtě. Protože však před svým odchodem plnila spíše povinnosti v podatelně, vykonával do nástupu nové pracovnice v březnu 2008 většinu činností spisovny i archivu po několik týdnů jen jeden pracovník v osobě vedoucího archivu.

Opuštěné místo ve spisovně zaujala v průběhu března Drahomíra Jenišťová, jež stejně jako její předchůdkyně pracovala současně pro AUHK i pro oddělení Podatelna a spisovna UHK. V archivu, podatelně i spisovně došlo tedy během několika měsíců vícekrát k přerozdělování práce a zaškolování do nových pozic, než se v polovině roku situace poněkud stabilizovala. Druhým negativem v personální oblasti byl fakt, že oproti předchozím dvěma rokům ubylo organizačním změnami v archivu téměř půl úvazku (přesně 0,4). Stabilní tak zůstala jen pozice odborného archiváře Mgr. Petra Grulicha, Ph.D., který měl s miniúvazkem 0,1 nadále na starosti realizaci digitalizačních projektů (k tomuto tématu podrobněji viz níže).

Celkové množství uložených archiválií ke 31. 12. 2008:

Archiv UHK spravuje následující fondy a sbírky:

fond	bm	ev. jedn.
Pedagogický institut Hradec Králové (1953) 1959 -1964 (1967)	6,82	151
Pedagogická fakulta Hradec Králové (1959) 1964 – 1992	165,48	1505
Univerzita Hradec Králové, Rektorát (1982) 1992 – 2003	16,93	165
Univerzita Hradec Králové, Fakulta informatiky a managementu 1992 – 2001	18,65	120
Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta (1980) 1992 – 2005	45,46	395
Macek Zdeněk, prof. PhDr. CSc. (1930) 1970-2006	9,75	3579
Sbírka vysokoškolských prací Univerzity Hradec Králové 1962 – 2008	374,69	15914
Sbírka fotografií 1959 - 2000	0,17	185

Výběr, zpracování a využívání archiválií

Výběr archiválií prováděl AUHK v první řadě formou skartačního řízení, jež proběhlo 11. června 2008. Celkově byly touto cestou převzaty do archivu dokumenty o rozsahu 13,62 bm. Vyjma uzavřený fond **Pedagogický institut Hradec Králové** přibyly skartačním řízením archiválie do čtyř otevřených fondů: **Pedagogická fakulta Hradec Králové**, dále **Univerzita Hradec Králové, Rektorát, Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta a Univerzita Hradec Králové, Fakulta informatiky a managementu**.

Archiválie z činnosti předchůdců UHK jsou většinou nezpracované, a tudíž nepřístupné. Jedinou výjimkou zůstává **Pedagogický institut Hradec Králové**, jenž má inventář z roku 2007. Mezi zpracované archiválie lze do jisté míry řadit také **Sbírku vysokoškolských závěrečných prací**, kam v roce 2008 postupně přibylo (mimo skartační řízení) celkem 1452 obhájených prací. Z toho bylo 1213 na CD a 239 starších v papírové podobě. Katalogizováno bylo cca 1200 prací, část ještě tento proces čeká. Protože prostorová rezerva na CD a DVD v depozitáři byla již téměř vyčerpána, musely být zakoupeny a začátkem roku 2008 instalovány nové zásuvky. Ty by snad již měly vystačit do ukončení praxe předávání závěrečných prací na uvedených médiích, tzn. do zavedení automatického vkládání elektronických verzí těchto prací přímo do digitálního úložiště (viz podrobněji dále). Výstup dosud zpracovaných položek je uveřejněn na webové stránce archivu <https://www.uhk.cz/uhk/archiv/2541>.

Sbírka vysokoškolských závěrečných prací Univerzity Hradec Králové je vytěžována celoročně veřejností z řad studentů. V roce 2008 studovalo v badatelně AUHK celkem 320 zájemců o studium

během 390 návštěv, což představuje oproti roku 2007 nárůst o 40 badatelů. V on-line rezervacích míst ve studovně se to projevilo během školního roku trvalou obsazeností vždy několik týdnů dopředu. V případě nutnosti jsme se proto snažili vyhovět zájemcům o studium i mimo pravidelné úřední dny, kterými jsou středa a pátek.

V roce 2008 vyřizoval AUHK 28 **žádostí o vyhledání dokumentů** ze spravovaných archiválií. Dvacet z nich představovaly přímé odpovědi na žádosti o potvrzení o studiu (většinou jako doklad pro účely důchodového zabezpečení), dalších osm vyhledaných podkladů putovalo ke konečnému vyřízení na studijní oddělení PdF (výpisy, opisy, duplikáty dokumentů). Další řešerše archiv připravil na žádost jednotlivých oddělení UHK, především v rámci rektorátu.

Fyzický stav archiválií

Všechny archiválie jsou uloženy v klimatizovaném depozitáři AUHK na rektorátě v Rokitanského ulici č. 62 v Hradci Králové ve standardních archivních krabicích. Stav archiválií odpovídá jejich stáří a použitým materiálům. Žádná evidenční jednotka není napadena plísní ani jinak poškozena.

Jediným problémem, který se objevuje téměř periodicky, je nestabilní fungování klimatizace, které se objevuje většinou v teplých dnech letních měsíců. V roce 2007 se to projevovalo vysokými teplotami okolo 28 stupňů, v roce 2008 zůstala teplota stabilní, za to vlhkost dosahovala po řadu týdnů hodnot mezi 60 a 70 %. Při snaze o nalezení příčiny provedl archiv dlouhodobé denní sledování hodnot vlhkosti a teploty, které byly zapisovány dopoledne i odpoledne a pro srovnání nejen v depozitáři, ale i ve venkovním prostředí. Pro vyřešení potíží s klimatizací jsme vyvolali prostřednictvím Investičního oddělení UHK jednání se zainteresovanými firmami, které by mělo začátkem roku 2009 najít řešení tohoto problému, jehož přesnou technickou příčinu se zatím nepodařilo objevit.

Konzervace a restaurování archiválií

Konzervační či restaurátorské zásahy nebyly vzhledem k dobrému stavu archiválií zapotřebí.

Budování digitálního archivu

Samostatnou kapitolu si zaslouží obrovské množství práce, které během celého roku 2008 představovaly činnosti spojené s realizací projektu **Digitální vysokoškolské kvalifikační práce v Archivu UHK**. Jeho parametry a jednotlivé fáze byly nastaveny rozvojovým transformačním projektem MŠMT z roku 2006.

Již v předešlém období se podařilo realizovat fázi nazvanou **Sv. Vavřinec**, která spočívala ve vytvoření společného vyhledávacího rozhraní nad daty katalogu univerzitní knihovny, katalogem vysokoškolských závěrečných prací a katalogem multimediálních dokumentů pracoviště IKM.

V rámci další fáze projektu započal AUHK plnit společné digitální úložiště nazvané **Orfeus** elektronickými kopiemi závěrečných prací, kterých je uloženo na CD a DVD nosičích ke 31. 12. 2008 okolo 5500. Aby bylo zajištěno jejich trvalé uchování, vznikl v rámci projektu specializovaný softwarový nástroj **ZP Media** zajišťující správu migrace dat z jednoho záložního nosiče v nastavené periodě na nové medium. Nepříjemnou zprávou v tomto ohledu bylo oznámení firmy Sefira, která provozuje archivem, knihovnou i IKM sdílený katalog **Daimon**, že v polovině roku 2010 skončí s podporou tohoto produktu. **ZP Media** je totiž navázán právě na tento produkt, takže bude po výběru nového dodavatele zapotřebí zálohovací program upravit tak, aby komunikoval s novým systémem. Pro úspěšné provozování tohoto softwaru bude ovšem třeba ještě upravit formáty a adresáře stovek existujících záznamů do standardní podoby (do formátu PDF/A a do adresářů pojmenovaných signaturou práce, kam je mnohdy třeba zkopírovat součásti práce odevzdané v minulosti třeba i v 10 či 20 souborech, jež tvoří hlavně přílohy). Výsledkem této mravenčí práce by měl být nejen funkční systém spolehlivého zálohování, ale i on-line prohlížení závěrečných prací ve vnitřní síti po přihlášení uživatelským jménem a heslem přiděleným členům akademické obce UHK. Dosažení tohoto cíle si však vyžádá ještě nějaký čas na přípravné práce a technické dořešení elektronické náhrady badatelských listů a vůbec zabezpečení prohlížených prací.

A konečně, do okruhu digitalizačních úkolů, kterými se AUHK v roce 2008 zabýval, patří i spolupráce s rektorátním oddělením IKM na přípravě aplikace **eVŠKP** upřesněním parametrů z pozice hlavního uživatele (pomineme-li v tomto případě studenty vyhledávající jednotlivé práce). Aplikace by měla být schopna s využitím dat z fakultních informačních systémů zajistit nejpozději od druhé poloviny roku 2009 automatizované vkládání závěrečných prací do digitálního úložiště. Za zmínku stojí ještě fakt, že se v rámci tohoto programu počítá i s automatickým odesláním metadat o závěrečných pracích obhájených na UHK do **Národního registru závěrečných prací v Brně**.

Další činnosti Archivu UHK

Během roku pokračoval archiv v **kontrolní a metodické činnosti**, kterou představují v první řadě **archivní dohlídky** na jednotlivých pracovištích UHK. Během nich je kontrolován především systém evidence a ukládání dokumentů na pracovišti a vedení elektronické spisové služby. V roce 2008 proběhlo celkem 5 dohlídek na Rektorátě, Fakultě informatiky a managementu a na Pedagogické

fakultě. Výsledky dohlídek byly převážně uspokojivé, drobnější nedostatky byly během stanovené lhůty odstraněny.

Mezi povinnosti archivu patří na UHK nadále i **správa elektronické spisové služby AthenA**, což zahrnuje správu účtů včetně zakládání nových pracovních pozic, zajištění komunikaci mezi pracovišti a provozovatelem ESS firmou PilsCom, a. s., organizační zajištění upgradů, předávání závad na helpdesk, poradenská služba uživatelům a zaškolování zaměstnanců UHK.

Ve vztahu k akademické obci i širší veřejnosti nelze opomenout přípravy na **akce připomínající 50. výročí založení prvního předchůdce UHK**, Pedagogický institut v Hradci Králové. Archiv se na výročí připravoval v roce 2008 především shromažďováním dokladů k činnosti školy uložených mimo AUHK, především v Národním archivu v Praze, dále shromážděním a studiem literatury k tématu a v neposlední řadě koncipováním výzvy k širší akademické obci UHK včetně pamětníků, kteří učili nebo studovali na PI HK a PdF HK. Prezentaci archivu směrem k akademické obci představovaly i **exkurze studentů archivnictví a historie**. Těm prvním byla v rámci předmětu spisová služba vysvětlena zejména organizace této činnosti na UHK. Pro studenty historie byl výklad v rámci úvodu do studia zaměřen více na charakteristiku archivních služeb obecně, dále na představení různých typů archiválií a jejich využití při studiu.

Závěr

AUHK prošel v roce 2008 obdobím řady zásadních změn především personálního charakteru. V minimálním počtu pracovníků (cca jeden a půl úvazku) a při zaškolování v nových činnostech za pochodu řešil celou škálu úkolů specializovaného archivu, od dohledu nad spisovou službou UHK, přes tvorbu tisíců elektronických záznamů, obsluhu více než tří stovek badatelů několika tisíci výpůjčkami, jednání s programátory o nových aplikacích až po organizaci a správu elektronické spisové služby. Do roku 2009 se přenáší celá řada rozpracovaných úkolů, k nimž přibudou ještě přípravy akcí k 50. výročí školy (v plánu jsou publikace k dějinám, výstava, konference). Za existující personální situace bohužel nelze zatím pomýšlet na archivní zpracování dalších fondů, kromě průběžné katalogizace závěrečných prací. Nezbyvá než věřit, že příští výroční bilance bude v tomto směru optimističtější, než jaký byl výhled na prahu roku 2009.

V Hradci Králové 9. 1. 2009

Mgr. Roman Horký
pověřen vedením Archivu UHK